

Adéu al V Poet V

ARXIU / MIREIA MARGENAT

La mort de Joan Brossa ha deixat el panorama artístic orfe d'un dels creadors contemporanis més importants. Amb el seu art total ha marcat l'obra d'altres generacions d'artistes.

ELISEU T. CLIMENT

El passat 30 de desembre Joan Brossa (Barcelona, 1919-1998) moria a l'hospital de la Vall d'Hebron. La seua desaparició ha deixat l'art català desemparat. Les seues propostes han marcat generacions d'artistes alineats amb allò que entenem per avantguarda. De fet, Brossa ha representat el pont entre les anomenades avantguardes històriques que van desenvolupar-se a Europa (a França, especialment) al llarg de les dècades dels anys 20 i 30. Era el surrealisme, el dadaisme i altres ismes que venien a trencar amb l'art, la literatura i la societat; amb tot allò establert, al capdavall, i imposat per la raó o pel tan buscat sentit comú. Calia alliberar l'ésser humà d'aquestes cotilles, deixar-lo fluir des del seu inconscient, potenciar-ne la creativitat i desenvolupar, per sobre de

Imatge de Joan Brossa en la darrera entrevista concedida a EL TEMPS. L'obra d'aquest creador no ha estat reconeguda fins gairebé la seua vellesa.

tot, el costat poètic. Aleshores brollaven textos automàtics i performances o accions en què es deixava lliure l'expressivitat més espontània. Brossa va recuperar el surrealisme i el dadaisme als anys 40, durant la postguerra i els primers passos del règim franquista. Hi va llançar un primer crit contra la repressió i a favor de l'alliberament artístic. La tímida aparició d'*Algol*, publicació creada per Brossa i Ponç, marcava el tret de sortida d'un moviment contestatari que es consolidaria amb la fundació de l'emblemàtica revista *Dau al Set* (1948) de la qual Brossa també fou un dels fundadors. Al llarg de la seua existència, Brossa no es limità al gènere poètic entès exclusivament

des de l'òptica literària. La seua pràctica polifacètica el va portar a practicar la dramàtúrgia amb una primera peça, *Farsa* (1951) a la qual n'han seguit moltes d'altres publicades i aplegades sota el títol *Poesia escènica. Teatre complet*. Igualment, als anys 60 va col·laborar amb Pere Portabella en guions cinematogràfics, com ara *No com-teu amb els dits* (1967) o *Cua de cuc* (1969); i s'acostà al pentagrama de la mà del músic Mestres Quadreny. En el terreny de la pintura es va relacionar molt amb Joan Miró i sobretot amb Antoni Tàpies, algunes de les primeres teles del qual, realitzades a principis dels 50, va titular. Posteriorment, el seu art va envair també l'espai urbà. El 1984

realitzava un poema visual transitable per al parc del velòdrom d'Horta de Barcelona. Però el reconeixement públic de la seua obra ha arribat gairebé en la seua vellesa. N'és un exemple el Premi Nacional de Cultura que ha rebut enguany o la creació a Barcelona, el desembre de 1997, de l'Espai escènic Joan Brossa.

Així, aquesta mort sobtada ha deixat la petja d'aquell que sempre va perseguir, a través de la literatura, la dramàtúrgia, la cinematografia i altres accions artístiques, el gran Poema sense fronteres, o el que és el mateix, el tan anhelat art total.

(EL TEMPS publicarà la setmana vinent un dossier especial sobre Joan Brossa.)